

סדר הקערה

מביאים קערה, ובה שלש מצות שמורות ועליה מסודרים:

זרוע, ביצה, מרור, חרוסת, כרפס וחזרת, כסדר הזה:

סימני הסדר

קִדְּשׁ. וְרַחֵם. בְּרַפֵּס. יַחֲמִין. מַגִּיד. רַחֲצָה. מוֹצִיא. מַצָּה.
מְרֹר. בּוֹרֵךְ. שֶׁלְחָן עֹרֵךְ. צֶפּוֹן. בְּרַךְ. תֵּלֵל. גְּרַעַח:

קדש

כל אחד מבני הבית יעמוד ויקח כוסו בידו. ובעל הסדר יקבל את הכוס בשתי ידיו משתי ידיו של אדם אחר, ואח"כ יאחזנו רק בימינו, ויקדש. ומכוין להוציא את כל השומעים ידי חובתם.

הַנְּנִי מוֹכֵן וּמְזוּמָן לְקַיֵּם מִצְוַת בּוֹס רֵאשׁוֹן מֵאַרְבַּע בּוֹסוֹת. לְשֵׁם יְחִיד קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ, עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. וַיְהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָהוּ:

אם הל בשבת מתחילים כאן:

יִזְם הַשְּׁשִׁי. וַיְבָרְכוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מֵלֹא אֲבָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלָאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־ יוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ. כִּי בּוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלָאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

ואם הל בחול מתחילים כאן:

אֱלֹהִי מוֹעֲדֵי יְיָ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ. אֲשֶׁר תִּקְרָאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת־מִעַדֵי יְיָ אֱלֹהֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:

סְבָרֵי מָרְגָן. (עונים) לְחַיִּים

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מִלְּךְ הָעוֹלָם בוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מִלְּךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוֹ
מִכָּל־עַם. וְרוֹמַמְנוּ מִכָּל־לְשׁוֹן. וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וְתַתֵּן
לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה. (לשבת) שְׁבֹתוֹת לְמִנוּחָה (וּמוֹעֲדִים
לְשִׂמְחָה. חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן. (לשבת) אֶת יוֹם הַשְּׁבֵת הַזֶּה.
(וְ) אֶת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ
הַזֶּה. זְמַן חֲרוּתְנוּ. בְּאַהֲבָה. מִקְרָא קֹדֶשׁ זָכַר לְיִצְיַאת
מִצְרַיִם. כִּי בָנוּ בְּחֵרֶת וְאוֹתְנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל־הָעַמִּים.
(לשבת) וְשְׁבֹתוֹת) וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשְׁךָ (לשבת) בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן
בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן הַנְּחַלְתָּנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יי מִקְדֵּשׁ
(לשבת) הַשְּׁבֵת (וְ) יִשְׂרָאֵל וְהַזִּמְנִים:

כשחל יום טוב במוצאי שבת מוסיפים שתי ברכות אלו:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאֹרֵי הָאֵשׁ:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחָלָל. וּבֵין אֹר
לְחוֹשֶׁךְ. וּבֵין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים. וּבֵין יוֹם הַשַּׁבְּעִי לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה. בֵּין
קֹדֶשׁת שַׁבָּת לְקֹדֶשׁת יוֹם טוֹב הַבְּדִלָּתָהּ. וְאֵת יוֹם הַשַּׁבְּעִי מִשֵּׁשֶׁת יָמֵי
הַמַּעֲשֵׂה הַקֹּדֶשׁתָּהּ. וְהַבְּדִלָּתָהּ וְהַקֹּדֶשׁתָּהּ אֵת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּקֹדֶשׁתְּךָ. בְּרוּךְ
אַתָּה יי הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחָלָל:

בחוץ לארץ מברכים "שהחיינו" גם בליל שני.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחַיֵּינוּ
וְקִיָּמָנוּ וְהַגִּיעָנוּ לְזִמְנְךָ הַזֶּה:

ישתו כל המסובים, בהסבת שמאל, כל היין שבכוס.
ולפחות ישתו רוב רביעית (ארבעים וחמשה גרם).

וְרַחֵץ

כל המסובים נוטלים ידיהם בלא ברכה.

כרפס

בעל הבית לוקח כרפס פחות מכזית ומטבילו במי מלח,
וכן יתן לכל המסובים, ויברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
בוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה:**

נוהגים לאכלו בלא הסיבה. ואינו מברך ברכה אחרונה,
שברכת המזון שמברך אח"כ, פוטרנו:

יהץ

יקח המצה האמצעית ויבצענה לשתים.
החלק הגדול ישאירנו ויצניענו לאפיקומן,
והקטן יחזירנו בין השלמות.

מגיד

נוהגים לומר קודם ההגדה מאמור הזוהר הק' (ח"ב מו' ע"ב):

בְּקוֹדֵשׁ בְּתֵר דָּא, לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָא דִּי־צִיּוֹת מִצְרַיִם, דְּאִיהוּ חַיּוּבָא עַל כּוֹר נִשְׁ לְאִשְׁתֵּי
בְּהַאי שִׁבְחָא לְעֵלְמִין, הִכִּי אִוְקִימָנָא, כִּל כּוֹר נִשְׁ דְּאִשְׁתֵּי בִּי־צִיּוֹת מִצְרַיִם, וּבְתֵּהוּא
סְפוּר תְּדִי בְּחֵדוּתָא, זְמִין אִיהוּ לְמַתְּדִי בְּשִׁבְחֵתָא לְעֵלְמָא דְּאִתִּי דְּהוּא חֲדוּ מִכְּלָא, דְּהַאי
אִיהוּ כּוֹר נִשְׁ דְּתְּדִי בְּמֵרִיחָא, וּקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא תְּדִי בְּתֵּהוּא סְפוּר.

הַמְנוּחָה שְׁלֵחַת זֶה, הוּא לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָא יְלִיאֵת מוֹלְרִים, שְׂבוּחַ חַיּוּב עַל הַאֲדָם לְעוֹלָם לְסַפֵּר בְּשִׁבְחֵי הַאֵלֹהִים, כִּי הַעֲמוּדוֹ כָּל אֲדָם
הַמְסַפֵּר צִילִיאֵת מוֹלְרִים וְשִׁמּוֹן בְּסִיפּוֹר הַבוּחַ בְּשִׁמּוּחָא, עַמִּיד הוּא לְשִׁמּוֹחַ עִם הַשְׂכִּינָה לְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהִיא שִׁמּוּחָא מִכָּל לֵד, שׂוּחַ
הוּא אֲדָם שִׁמּוֹחַ בְּאֲדוּנִי, וְהַקְבָּ"ה שִׁמּוֹחַ בְּסִיפּוֹר הַבוּחַ שְׁלוֹ.

בִּיהַ שְׁעֵתָא, כְּנִישׁ קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל פְּמִלְיָא דִּילֵיהּ, וְאָמַר לֵזֵן, וְיֵרוּ וְשִׁמְעוּ
סְפוּרָא דְּשִׁבְחָא דִּילֵי, דְּקָא מְשִׁתְּעוּ בְּנִי, וְתֵרְאֵן בְּפוּרְקָנִי. בְּדִין בְּלָהוּ מִתְּכַנְשִׁין וְאִתְיִין
וּמִתְּבַרְיִין בְּתֵּרֵיהּ דִּישְׂרָאֵל, וְשִׁמְעוּ סְפוּרָא דְּשִׁבְחָא, דְּקָא תֵּרְאֵן בְּחֵדוּתָא דְּפוּרְקָנָא
דְּמֵאֲרִיחוֹן, בְּדִין אִתְיִין וְאוּדֵן לֵיהּ לְקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כּוֹר אִינּוּן נָסִין וּגְבוּרֵן, וְאוּדֵן
לֵיהּ עַל עֲמָא קוֹדֵשׁא דְּאִית לֵיהּ בְּאֲרֵעָא, דְּתֵרְאֵן בְּחֵדוּתָא דְּפוּרְקָנָא דְּמֵאֲרִיחוֹן.

כֵּה בְּשִׁעָה ז', מִנְקֵדן רַקְבָּ"ה אֵת כָּל הַחֲצוּרָה שְׁלוֹ, וְאִמְר לֵרֵם, לְכוּ וְשִׁמְעוּ הַסִּיפּוֹר שֶׁל הַשְּׂעֵה שְׁלֵי שְׁמִסְפְּרִים בִּינִי, וְשִׁמְעִים
בְּגֵאֻלְתִּי, אֲזוּ מִתְּקַבְּלִים כּוֹלֵם וְצִיּוֹת וּמִתְּחַבְּרִים עִם יִשְׂרָאֵל, וְשִׁמְעִים סִיפּוֹר שְׂעֵה שְׁמִסְפְּרִים בְּשִׁמּוּחָתָא הַגְּאֻלָּה מֵאֲדוּנָם, וְצִיּוֹת
וּמוֹדִים לְהַקְבָּ"ה עַל כָּל אֵלֹהִים הַנְּסִים וְהַגְּבוּרֹת, וּמוֹדִים לוֹ עַל עִם הַקּוֹדֵשׁ שֶׁתּוֹ לוֹ בְּחֵדן, שְׁמִסְפְּרִים בְּשִׁמּוּחָתָא הַגְּאֻלָּה שֶׁל אֲדוּנָם.

בְּדִין אֲתוּסְפָא לֵיהּ חֵילָא וּגְבוּרָתָא לְעֵילָא, וְיִשְׂרָאֵל בְּהַאי סְפוּרָא יְתִבִּין חֵילָא לְמֵאֲרִיחוֹן,
כְּמִכְלָא, דְּאֲתוּסְפָא חֵילָא וּגְבוּרָתָא, כִּד מְשִׁבְחִין גְּבוּרָתֵיהּ, וְאוּדֵן לֵיהּ וּבְלָהוּ דְּחֵלִין מִקְמֵיהּ
וְאִסְתַּלַּק וְקָרִיחַ עַל בְּלָהוּ. וּבְגִין כֵּן, אִית לְשִׁבְחָא וְלְאִשְׁתֵּי בְּסְפוּרָא דָּא כְּמָה דְּאִתְּמַר.

בְּנוּנָא דָא, חוּבָא אִיהוּ עַל בַּר נִשׁ, לְאִשְׁתֵּי תְדִיר קְמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלְפָרְסוּמִי
נִיסָא בְּכֹל אֵינּוֹן נִיסִין דְּעֵבֵד.

אז נחוסף לו כח וגבורה למעלה, וישראל בסיפור הכוא נותנים כח לאדום, כמנף שנוסף לו כח וגבורה בעת שמשבחים גבורתו ונודים לו, והכל יראים מפניו ועולה כבודו על כולם. ונשום זה, יש לשבח ולספר בסיפור הזה, כמו שלמדנו. כעין זה חוב הוא על האדם, לספר תמיד לפני הקב"ה ולפרסם הנס בכל אלו הנסים שעשה.

וְאִי תִּימָא, אַמְמַי אִיהוּ חוּבְתָא, וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַדַּע בְּלָא, כֹּל מַה דְּחִתָּהּ,
וְיִהְיוּ לְבִתְרָא דְנָא, אַמְמַי פְּרִסוּמָא דָא קְמִי, עַל מַה דְּאִיהוּ עֵבֵד, וְאִיהוּ יַדַּע, אֲלֵא וְנִדְאִי
אֲצַבְרִיךְ בַּר נִשׁ לְפָרְסוּמִי נִיסָא, וְלְאִשְׁתֵּי קְמִי, בְּכֹל מַה דְּאִיהוּ עֵבֵד, בְּגִין דְּאֵינּוֹן מְלִין
סְלִקִין, וְכֹל פְּמִלְיָא דְלַעֲיָא מִתְּבַנְשִׁין, וְתִמְאֵן לִין, וְאִוְדָאן בְּלָחוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְאַסְתַּלַּק וְקָרִיָה עַל־יָדוּ עֵילָא וְתִתָּא. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

ואם חאמר, למה הוא חוב לספר את הנסים, והלא הקב"ה יודע הכל, כל מה שהיה ויהיה לאחר מכן, ולמה הפרסום הזה לפניו על מה שהוא עשה ויראו ידע. ונשוב, אלא דהאי לריך האדם לפרסם הנס ולספר לפניו וכל מה שעשה, ונשוב שאלו הנלות עולות, וכל הפנוליא של מעלה מתקבלים ורואים אותם, ונודים לפני הקב"ה, ועולה כבודו עליהם למעלה ולמטה.

מגביהים את הקערה, וכל המסובים מתחילים לומר "הא לחמא עניא", ונוהגים לכפול אותו ג' פעמים. ואחר כך יתחילו ההגדה בהסברה נכונה, וביראת ה' טהורה.

הָא לְחֵמָא עֲנִיא דִּי אֲכַלְוּ אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם. בְּלִי־דְכַפִּין יִיתִי וְיִבּוּל. בְּלִי־דְעָרִין
יִיתִי וְיִפְסַח. הַשְׁתָּא הָבֵא. לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא
דִּישְׂרָאֵל. הַשְׁתָּא הָבֵא עֲבָדִי. לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא
דִּישְׂרָאֵל בְּנֵי חָרִין:

מוזגים כוס שני ומרחיקים את הקערה של המצה והמרוור
כדי לעורר את התינוקות שישאלו "מה נשתנה".

מַה נִשְׁתַּנָּה

הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת?

שְׂבָבֵל הַלֵּילוֹת אֵין אֲנַחְנוּ מִטְבִּילִין אֶפִּילוֹ פַּעַם
אַחַת. וְהַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים:

שְׂבָבֵל הַלֵּילוֹת אֲנַחְנוּ אוֹכְלִין חֵמֶץ אוֹ מַצָּה.
וְהַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ מַצָּה:

שְׂבָבֵל הַלֵּילוֹת אֲנַחְנוּ אוֹכְלִין שְׂאֵר יִרְקוֹת.
וְהַלֵּילָה הַזֶּה מְרוֹר:

שְׂבָבֵל הַלֵּילוֹת אֲנַחְנוּ אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין בֵּין יוֹשְׁבֵי
וּבֵין מְסֻבִּין. וְהַלֵּילָה הַזֶּה כָּלְנוּ מְסֻבִּין: